

Täysistunto

Tiistai 9.9.2025 klo 14.00—19.13

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tuttuun tapaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Meri, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

14.35 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos oikein paljon, arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä rikoslain säästöjen muuttamisesta. Esityksen mukaan rikoslakiin lisätään kaksi aivan uutta pykälää. Ensinnäkin raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädetäisiin rangaistavaksi. Toiseksi lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitorikokselle säädetäisiin nyt myös törkeä tekemuoto, jossa on tietysti luonnollisesti ankarampi rangaistusasteikko kuin tuossa tavanomaisessa tekemuodossa.

Muutoksilla toteutetaan tämän hallituksen ohjelman kirjaus, jonka mukaan hallitus tiukentaa lasta seksuaalisesti esittäviä kuvia ja raakaa väkivaltaa esittävää kuvamateriaalia koskevia säännöksiä, ja haluamme tietysti puuttua tähän erittäin paheksuttavaan ilmiöön.

Tutkiessaan lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ja terrorismirikoksia poliisi on löytänyt rikoksista epäiltyjen hallusta hyvin raakaa, jopa pieniin lapsiin kohdistuvaa, kuolemaan johtavaa väkivaltaa esittävää järkyttävää kuvamateriaalia. Tällaisia raakaa väkivaltaa esittäviä kuvia ja videoita voidaan käyttää väkivallan ihannoimistarkoituksessa ja jopa vaihdon välineenä, kun henkilöt haluavat hankkia käyttöönsä äärimmäisen väkivaltaisia, sadistisia kuvamateriaaleja. Tätä kohdistuu siis ihmisiin ja eläimiin. Näiden tarkoituksena on ollut myös aiheuttaa vakavaa kärsimystä niin ihmisille kuin eläimille.

Kriminalisoimalla väkivaltakuvauksen hallussapito voidaan puuttua tällaisen raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin kysyntään ja tarjontaan ja estää materiaalin käyttäminen rikollisiin tarkoituksiin — ja tietysti myös se, että me ilmoitamme yhteiskunnassa, että tämä ei ole hyväksyttävää.

Ehdotuksella varmistettaisiin se, että raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapito olisi rangaistavaa ja kuvamateriaali voitaisiin takavarikoida tekijältä ja tietysti edelleen estää sen käyttäminen rikollisiin tarkoituksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

Ehdotetussa väkivaltakuvauksen hallussapidon kriminalisoinnissa on huomioitu tarkasti perustuslakivaliokunnan pohdinnat niin sanotusti sananvapauden käytöstä. Väkivaltakuvauksen hallussapitona ei siten pidettäisi sellaisen kuvan tai kuvatallenteen hallussapitoa, jolla on hyväksyttävät syyt, ja tällaista olisi esimerkiksi tiedonvälitystä palveleva tarkoitus tai esimerkiksi se, että joku tallettaa kuvia todisteina oikeudenkäyntiin.

Lisäksi tällä esityksellä, kuten aiemmin kerroin, säädetään törkeä tekemuoto lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle. Tutkimusten mukaan lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on lisääntynyt, ja seksuaaliväkivallan yhteydessä on raportoitu aiempaa useammin tapahtuneen pakottamista ja fyysistä väkivaltaa.

Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon syyllistyneillä henkilöillä saattaa olla satoja, jopa tuhansia, kuvia ja videoita hallussaan. Lisäksi osa hallussa pidetyistä materiaaleista on sisällöstä hyvin vakavaa, kuten toin äsken jo aiemmin esille. Voin kuvitella, millaista sellaisen materiaalin katsominen edes tällaisen tutkinnan yhteydessä on — varmasti todella järkyttävää.

Jos levittää tällaista vakavampaa seksuaaliväkivaltaa esittävää kuvamateriaalimaalia, saattaa siis syyllistyä jatkossa törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämiseen. Hallussapidolle ei kuitenkaan ole tällä hetkellä törkeää tekemuotoa, ja haluamme sen lainsäädäntöön. Tätä ehdotetaan muutettavaksi.

Tuon rangaistussäännöksen muutoksen myötä ilmaistaan selkeämmin se, että kyse on törkeämmistä rikoksista, ja se on aina moitittavampaa ja vakavampaa. Säättämällä ehdotuksen mukaisesti hallussapidolle törkeä tekemuoto levittämisen ja hallussapitorikosten arviointi olisi jatkossa yhdenmukaisempaa. Lisäksi törkeän tekemuodon säätäminen vaikuttaisi siihen, että rangaistuksissa voitaisiin huomioida paremmin tekojen yleinen vahingollisuus ja vaarallisuus. Ehdotuksen mukaan rangaistukset vakavimmissa hallussapitorikoksissa ankaroituisivat merkittävästi.

Lain olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja sitten edustaja Keto-Huovinen.

14.40 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri! Valitettavasti elämme maailmassa, jossa monelta lapselta riistetään oikeus turvalliseen lapsuuteen. Fyysinen ja henkinen väkivalta on aina väärin, mutta erityisen vastenmielistä ja tuomittavaa se on silloin, kun aikuinen kohdistaa sen puolustuskyvyttömään lapseen. Teknologian kehitys on mahdollistanut sen, että erilaisia rikoksia tehdään yhä useammin verkossa. Verkossa leviää tällä hetkellä käsittämättömiä määriä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltamateriaalia. Keskusrikospoliisin mukaan lasten pahoinpitelyä esittävää kuvamateriaalia tuotetaan ja jaetaan kansainvälisesti yhä enemmän ja sitä hyödynnetään sekä seksuaalisissa tarkoituksissa että taloudellisen hyödyn välineenä.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisessä vertailussa Suomen lainsäädäntö laahaa tässä asiassa selvästi monia muita maita perässä. Tällä hetkellä raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen hallussapito ei ole rikoslain mukaan rangaistavaa. Lapsen seksuaalista esittämistä koskevan kuvan hallussapito sen sijaan on rangaistavaa, mutta teolle ei ole säädetty lainkaan törkeää tekemuotoa. Nyt tilanne on kuitenkin viimein muuttumassa. Tällä hallituksen esityksellä kriminalisoidaan raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito ja lisätään rikoslakiin törkeä tekemuoto lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

hallussapidolle. Muutoksilla vahvistetaan lasten suojaa ja pyritään vaikuttamaan siihen, että lasta seksuaalisesti esittävien kuvien ja raakaa väkivaltaa esittävien kuvien kysyntä ja tarjonta vähenee ja ettei kukaan joutuisi seksuaali- tai väkivaltarikoksen uhriksi tällaista kuvamateriaalia valmistettaessa.

Arvoisa puhemies! CAM-materiaalin kohdalla emme saa unohtaa sitä, että kaikissa tapauksissa kyse on oikeista lapsista, lapsista, joita meidän pitäisi suojella, joilla ei pitäisi olla pienintäkään käsitystä, aavistusta tällaisesta pahuudesta tai edes sellaisen olemassaolosta, saati sitten sellaisen kohteeksi joutumisesta. Arvostan suunnattomasti niitä viranomaisia, jotka työkseen joutuvat olemaan tekemisissä tämänkaltaisten rikosten kanssa. Se työ on äärettömän raskasta mutta sitäkin arvokkaampaa. Siksi on tärkeää, että heillä on lainsäädännön osalta kaikki tarvittavat työkalut käytössään. Tämän esityksen myötä maailma ei toki tule vielä valmiiksi, mutta suunta on oikea, ja sitä kohti meidän on kuljettava.

Olen jo vuonna 2020 tehnyt yhdessä edustajakollega Kilven kanssa samansisältöisen lakialoitteen, jossa esitimme rikoslain 17 luvun muuttamista siten, että CAM-materiaaliin liittyvä lainsäädäntö Suomessa vastaisi paremmin ympäröivää maailmaa ja tätä aikaa. Lakialoitteen allekirjoitti tuolloin yli sata kansanedustajaa, mikä osoittaa sen, kuinka tärkeästä asiasta on kysymys. Kiitos vielä kerran kaikille allekirjoittaneille, että asia on edennyt, ja kiitos ministeri Merelle siitä, että tämä tärkeä muutostyö on tuotiin eduskunnalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

14.43 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt tehdään entistä selvemäksi se, että lapsia hyväksikäyttävät pedofiilit ja raajan väkivallan keräilijät eivät voi piiloutua vain hallussapidon taakse. Jokainen tallenne, jossa esitetään lapsipornoa tai jossa ihmiseen tai eläimeen kohdistetaan väkivaltaa, on aina muistutus siitä, että joku on kärsinyt ja valitettavasti, niin kuin tuossa kuulumme, usein todella raajalla ja jopa peruuttamattomalla tavalla.

Suomessahan on tähän asti ollut kummallinen tilanne. Lapsipornon hallussapito on rikos, mutta sen törkeyttä ei ole arvioitu samalla tavalla kuin levittämistä. Samoin raakaa väkivaltaa, ihmisten teloituksia, lasten pahoinpitelyä, eläinten kidutusta, tällaista materiaalia taas on saanut pitää taskussaan ilman rikosoikeudellisia seuraamuksia. Nyt näihin tulee muutos, kun lapsipornon hallussapidosta säädetään törkeä tekemuoto. Tämähän tarkoittaa sitä, että tulee kovemmat rangaistukset niille, jotka pitävät hallussaan materiaalia, jossa esitetään esimerkiksi hyvin nuorta lasta, lapseen kohdistuvaa pahoinpitelyä tai erityisen nöyryyttävää kohtelua. Enimmäisrangaistus nousee neljään vuoteen, mikä on hyvin merkittävä tiukennus ja antaa oikeuslaitokselle vahvemmat keinot puuttua asiaan. EU:n minimi enimmäisrangaistuksille lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidosta on yksi vuosi, mutta nyt tässä ministeri Meren esittelemässä lakimuutoksessa enimmäisrangaistus tosiaan törkeissä tapauksissa nousee neljään vuoteen. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ilmiönä on sellainen, että se piiloutuu yhteiskunnassa ja yhteisöissä herkästi, ja sen vuoksi tästä aiheesta pitää puhua, siitä pitää varoitella, uhrien pitää saada apua, ja rikoksesta on seurattava tuntuva rangaistus. Viestin pitää olla selvä: emme hyväksy minkäänlaista hyväksikäyttöä ja väkivaltaa.

Arvoisa puhemies! Lapsuuden varjelemisen ja lasten turvallisuuden parantamisen tulee olla ykkössijalla niin täällä eduskunnassa kuin muuallakin yhteiskunnassa. Perussuomalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

set ovat näitä tiukennuksia lainsäädäntöön ajaneet pitkään, ja olemme hyvin tyytyväisiä, että ne nyt tänne saatiin. Muistelen, että olen tuon lakialoitteenkin taannoin allekirjoittanut. On hienoa, että tämä asia on yli puoluerajojen haluttu täällä eduskunnassa viedä eteenpäin. Nämä uudistukset vähentävät kuvamateriaalien kysyntää ja tarjontaa, ja sillä tavalla ne myöskin ennaltaehkäisevät näitä inhottavia rikollisia ilmiöitä. Suomi ei saa olla turvapaikka lasten hyväksikäyttäjille tai väkivallan ihannoijille, ja tällainen rikollisuus pitää kitkeä mahdollisimman hyvin yhteiskunnastamme pois. Tämä laki, hallituksen esitys, on yksi askel siihen suuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

14.47 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kyseessä on esitys, jonka jokainen rivi henkii vakavuutta. Tässä salissa ei ole epäselvyyttä siitä, että lasten suojeleminen ja raakojen väkivaltasisältöjen torjunta on tärkeää turvallisuutemme kannalta. Torjunnan keinojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu meille, päättäjille. Tällä hallituksen esityksellä tehdään kaksi keskeistä muutosta rikoslakiin: ensinnäkin säädetään rangaistavaksi kaikkein raainta väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito, toiseksi lisätään rikoslakiin törkeä tekemuoto lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidolle.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole mikään muodollinen tai tekninen muutos. Kysymys on siitä, että lainsäädäntö vahvistaa kaikkein pienimpien lastemme turvallisuutta. Tiedämme jokainen, kuinka verkossa leviää yhä enemmän lapsiin kohdistuvaa materiaalia, jota käytetään seksuaalisiin tarkoituksiin. Samalla olemme nähneet, miten myös aikuisiin ja eläimiin kohdistuva raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali leviää usein tarkoituksella, tarkoitushakuisesti jopa propagandan välineenä. Näillä kuvilla ja videoilla on todellisia uhreja, ja niillä on todellisia katsojia. Sosiaalisessa mediassa ei tarvitse välttämättä montakaan klikkausta, että lapsi päätyy näiden kuvien äärelle. Tällaisen materiaalin näkeminen voi aiheuttaa vakavaa ahdistusta ja traumatisoida lapsen. Siksi sääntelyn on oltava ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Esitys osoittaa, että hallitus on päättänyt kehittää rikoslainsäädäntöä oikeaan suuntaan. Tekojen moitittavuuden on heijastuttava myös rangaistuksiin. Lapsiin kohdistuvien rikosten kohdalla yhteiskunnan on oltava yksiselitteinen: suojelemme heitä aina, sillä heissä kasvaa yhteiskuntamme tulevaisuus, ja se on jo nyt. Tällä muutoksella suojelemme paitsi niitä lapsia, jotka saattavat joutua materiaalin kohteiksi, myös heitä, jotka voisivat sille altistua. Tämä on viesti paitsi tekijöille myös meille kaikille. Raan ja al-arvoisen materiaalin katsominen, tallentaminen ja levittäminen ei ole sivuseikka, se on rikos.

Arvoisa puhemies! Kiitän esityksen valmistelijoita perusteellisesta työstä. Tämä on laki, joka suojelee arvojamme ja pienimpiämme. Se ei jää kirjaimeksi paperille, vaan sillä on konkreettinen merkitys lapsen elämässä. Tämä esitys on konkreettinen teko lastemme turvallisuuden puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

14.51 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä lakiesityksellä säädetään lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito törkeään tekemuotoon, jonka avulla tämmöisen sairaan materiaalin hallussapitoon saadaan kunnon rangaistukset. Maksimirangaistus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

tulee olemaan siis neljä vuotta vankeutta. Oman oikeustajuni mukaan tämä neljä vuotta tulisi olla minimirangaistus törkeästä tekemuodosta, mutta esitys on ehdottomasti askel oikeaan suuntaan tässä ongelman taltuttamiseksi.

Puhemies! Meillä on Suomessa ollut esimerkiksi tapaus, jossa kymmenen vuotta lastentarhanopettajana toiminut mies on jäänyt kiinni tällaisen materiaalin hallussapidosta, ja tällöin enimmäisrangaistus on ollut vain kaksi vuotta vankeutta. Todennäköisesti hän ei siis ole istunut vankilassa miettimässä tekojaan päivääkään. Omaan korvaan kuulostaa melko uskomattomalta, että tällainen on edes mahdollista, ja siksi onkin hyvä, että lakiin saadaan tämä törkeä tekemuoto ja kovemmat rangaistukset.

Iso kiitos perussuomalaiselle oikeusministeri Merelle, kun viet Suomen kriminaalipoliittisia linjauksia ihmisten oikeustajua vastaavaan, terveempään ja oikeaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

14.52 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä rikoslain 17 ja 20 lukujen muuttamisesta kyse on raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapidon säätämisestä rangaistavaksi ja törkeän tekemuodon säätämisestä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle. Uudistuksen taustalla on ajankohtainen huoli siitä, että väkivaltamateriaalia käytetään tänä päivänä entistä enemmän rikollisiin tarkoituksiin, ja ilmiöistä nuortenkin keskuudessa, joissa väkivaltaa kuvataan ja levitetään verkossa.

Arvoisa puhemies! Lähtökohtana on oltava aina lasten suojan ja turvallisuuden ensisijaisuus. Kun tavoitteena on aidosti puuttua myös levitysketjuihin, poliisin tutkintavalmiudet ja rangaistusasteikon suhde pakkokeinoihin on myös sovitettava vielä yhteen.

Olemme täällä hyvin yksimielisiä, kuten lausuntopalautteetkin olivat, siitä, että törkeän tekemuodon säätäminen lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle on perusteltua ja tarpeellista. Tässä kohtaa siis oikeastaan haluan vain antaa kiitokset ajankohtaisesta ja tärkeästä lakiesityksestä, jolla pyritään suojaamaan lapsia ja nuoria nykypäivän raaistuvan rikollisuuden muodoilta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunistola.

14.53 Mari Kaunistola kok: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsillä olevassa esityksessä raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädettäisiin rangaistavaksi ja myös lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto.

Voimassa olevan rikoslain mukaan raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen hallussapito ei ole itsessään rangaistavaa. Ehdotetun säännöksen perusteella rangaistavaksi tulisi kuvien ja kuvatallenteiden hallussapito riippumatta siitä, onko hallussapitäjä itse valmistanut materiaalin vai saanut sen haltuunsa muualta. Huomautan, että rikos edellyttää esityksen mukaan kuitenkin tahallisuutta, eli tekijän on tiedettävä pitävänsä hallussaan tällaista materiaalia.

CAM-materiaalia koskevan sääntelyn tiukentaminen eli törkeän tekemuodon säätäminen on puolestaan erityisen tärkeää ennen kaikkea tällaisten vakavien rikosten uhreiksi joutuvien lasten kannalta.

Arvoisa puhemies! Sääntelyn tiukentamisella ja molemmilla rikoslain lukujen muutoksilla suojellaankin nimenomaan erityisesti lapsia. KRP:n mukaan lasten pahoinpitelyä esittävää kuvamateriaalia tuotetaan ja levitetään kansainvälisesti koko ajan enemmän ja sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

käytetään myös taloudellisiin mutta toisaalta myös seksuaalisiin tarkoituksiin. Lisäksi muun muassa terrorismirikosten esiselvitysvaiheessa on löytynyt myös aikuisiin tai eläimiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa sisältäviä kuvia ja videoita, kuten videoita teloittamisista. Samalla älypuhelinien ja somen jatkuvasti laajenevan roolin vuoksi kaikenlaiset väkivaltaa esittävät kuvat ja tallenteet leviävät aiempaa helpommin ja laajemmalle, myös lasten nähtäville.

On selvää, että tällaisen materiaalin näkeminen ei tee kenellekään hyvää, puhumattaakaan siitä, kun näkijä on lapsi. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään puuttumaan tehokkaammin teknologisen kehityksen mahdollistamaan erityisesti lapsille haitallisen kuvamateriaalin saatavuuteen. Tarkoitus on edistää niin lasten häiriötöntä kehitystä, koskemattomuutta ja lasten oikeuksia kuin yleistä turvallisuutta ja järjestystä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä muutama sana rangaistusasteikosta liittyen lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon: Rangaistusasteikko lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidosta on sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Nyt ehdotetun törkeän tekemuodon asteikoksi ehdotetaan puolestaan vankeutta neljästä kuukaudesta neljään vuoteen. Törkeässä tekemuodossa sakkorangaistus ei siis ole mahdollinen, ja vakavammista törkeiksi arvioitavista teoista tuomittava vankeusrangaistus tulisi lähtökohtaisesti määrätä ehdottomana. Pidän tätä erittäin tärkeänä, sillä kyse on vakavista rikoksista, jotka kohdistuvat viattomiin lapsiin. Molemmat rikoslain muutokset ovat hyvin tervetulleita ja tärkeitä, turvaten erityisesti lasten asemaa mutta myös yleistä turvallisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

14.57 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Tämä hallituksen esitys korjaa kaksi vakavaa epäkohtaa rikoslaissa. Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädetään törkeä tekemuoto, mikä merkitsee nykyistä ankarampia rangaistuksia esimerkiksi hyvin nuoren lapsen, lapseen kohdistuvaa väkivaltaa tai erityisen nöyryyttävää kohtelua sisältävästä materiaalista.

EU edellyttää vain vuoden enimmäisrangaistusta, mutta ministeri Leena Meren valmistelussa se nostetaan neljään vuoteen. Tämä on vahva viesti: lasten hyväksikäyttöön ei Suomessa suhtauduta välinpitämättömästi. Samalla säädetään rangaistavaksi myös raakaa väkivaltaa sisältävän kuvamateriaalin hallussapito. Ei ole hyväksyttävää, että ihmisiin tai eläimiin kohdistuvaa kärsimystä tallennetaan ja säilytetään ilman seurauksia.

Arvoisa puhemies! Tämä lakimuutos suojelee lapsia sekä antaa heille vakaan ja turvallisen lähtökohdan elämän poluille. Kiitos ministeri Leena Merelle tästä tärkeästä esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

14.58 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä olevan uudistuksen tavoitteet ovat oikeansuuntaisia ja erittäinkin tarpeellisia. Kyse on ennen kaikkea lasten ja muiden uhrien suojelemisesta, ja se on lähtökohta, josta emme voi ollenkaan tinkiä. Kiitänkin ministeriä tästä hyvästä esityksestä. On erittäin perusteltua, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon lisätään myös törkeä tekemuoto. Nykyisin saman tunnusmerkistön alle mahtuu tekoja, joiden vakavuus vaihtelee huomattavasti. Uusi lainsäädäntö erottaa perustason rikoksista ne tapaukset, joissa esiintyy väkivaltaa, erittäin nuoria lapsia, nöyryyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

tävää kohtelua tai järjestäytyntä rikollisuutta. Viesti on hyvin selvä: kaikkein vakavimmista teoista on myös seurattava ankarampi rangaistus. Tämä antaa oikeusjärjestelmälle välineitä kohdentaa rangaistukset oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen ja suojelee tehokkaammin lapsia.

Toinen keskeinen uudistus liittyy väkivaltamateriaalin hallussapitoon. Meidän on syytä olla huolissamme siitä, että verkossa liikkuu entistä enemmän raakaa väkivaltaa esittävää materiaalia. Varsinkin lasten ja nuorten keskuudessa kiertävä väkivaltainen materiaali on erittäin huolestuttavaa. On oikein, että kaikkein raaimman väkivallan hallussapito kriminalisoidaan, kun sen ainoa tarkoitus on tuottaa ja välittää kärsimystä. Samalla on kuitenkin tärkeää, että lainsäädäntö pysyy tarkkarajaisena. On tärkeää huomioida poikkeukset, kuten tiedonvälitys, taide ja oikeudellinen todistelu, jotka eivät kuulu kriminalisoinnin piiriin. Näin vältämme sen, että rikoslain avulla kavennettaisiin perusteettomasti sananvapautta tai esimerkiksi median uutisointia konflikteista tai kriiseistä.

Arvoisa puhemies! Haluan lisäksi nostaa esiin tutkinnan ja rangaistusasteikkojen suhteen toisiinsa. Jos haluamme aidosti puuttua levitysketjuihin, poliisilla on oltava riittävät tutkintavalmiudet ja resurssit. Rangaistusasteikon on tuettava riittävien keinojen käyttöä, jotta viranomaisilla on todelliset mahdollisuudet selvittää ja katkaista rikollista toimintaa. Lainsäädännön on oltava paitsi arvopohjaisesti selkeä myös käytännön tasolla toimiva.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus vahvistaa viestiä siitä, että lasten hyväksikäyttöön ja raajan väkivallan normalisoimiseen ei suhtauduta täällä välinpitämättömästi. Kiitos tästä esityksestä vielä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

15.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Harva rikos yhteiskunnassamme on yhtä kuvottavaa kuin lapsiin kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsiin kohdistuva väkivalta. Käsittelyssä oleva hallituksen esitys rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta liittyy aiheeseen oleellisesti, sillä lakiesitys ehdottaa, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että rangaistukset tämentyyppisistä rikoksista ovat jatkossa entistä ankarampia. Hyvä näin, pedofiilit ovat kovemmat rangaistuksensa ansainneet.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että EU-minimi enimmäisrangaistukselle on vuosi, mutta ministeri Meri esittää, että Suomen laissa enimmäisrangaistus olisi jatkossa neljä vuotta. Kiristys on siis EU-tasoonkin nähden merkittävä. Törkeän tekemuodon tunnusmerkeiksi mainitaan esimerkiksi lapsen nuori ikä, lapsen kohdistuva väkivalta sekä muu nöyryyttävä kohtelu.

Samalla myös raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito tulee rangaistavaksi. Internet on tietenkin tällaista materiaalia pullollaan, eikä sitä kaikkea millään sieltä pois saa. Etsivä kyllä varmasti löytää, mutta kyllä tämä rangaistavuus ilman muuta nostaa kynnystä jakaa sitä materiaalia eteenpäin. Väkivallalla mässäilevän sisällön päätyminen lasten silmille tapahtuu nykyiselläänkin aivan liian helposti. Tähän ongelmaan yritetään nyt puuttua, sillä raajan väkivallan näkeminen ei ole hyväksi lasten kehitykselle. Se voi pahimmillaan olla jopa traumatisoivaa. Pahimmassa tapauksessa materiaalista voi saada vääränlaisia vaikutteita, mikä johtaa tekojen lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Lakimuutos ei koske esimerkiksi kauhuelokuvia tai vastaavia, vaan kysymys on esimerkiksi aitojen teloitusten kuvaamisesta. Takavuosina netissä liikkui Isi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

sin kuva- ja videomateriaalia teloituksista, samoin Ukrainan sodan alkuhetkinä kuvamateriaalia sodasta oli jopa TikTokissa, kun ukrainalaiset kuvasivat ohimenevää sotakalustoa. Sellainen ahdisti varmasti aikuistakin. Toki materiaalia voidaan tarvita sotarikosten todistamiseen tai vastaavaan yhteiskunnalliseen merkitykseen, mutta lasten silmille ne eivät sovi. Tämäkin on esityksessä huomioitu.

Ajattelen itse, että lapsia ei voi koskaan suojella liikaa. Rikostutkinnassa joutui usein toteamaan, miten paljon pahuutta maailmassa onkaan. Työkseen raa'an materiaalin kanssa tekemisiin joutuva aikuinenkin joutuu usein ottamaan vastaan terapeutista keskustelua pittääkseen päänsä kunnossa.

Lopuksi tahdon kiittää ministeri Merta ja koko hallitusta tästä hyvästä esityksestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.05 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan todella iljettävän rikollisuuden kanssa tekemisissä, kun on kysymys lapsiin kohdistuvista toimista. Katsoin täällä lain perusteluissa olevaa tekstiä, jossa on näistä rikosepäilyistä. Niitä on Tilastokeskus selvittänyt ja niitä on käyty läpi, ja nämä rikosepäilyt ovat nousseet vuodesta 2014 vuoteen 23 noin kuusi—seitsemänkertaiseksi, ja se kuvaa sitä huolestuttavaa kehitystä. Tämä ei ole yksinomaan sitä, että tämä olisi suora seuraus siitä, että näitä rangaistuksia tulisi samassa suhteessa lisää. Tässä on tapahtunut myös toinen hyvä puoli, jonka ehkä tämä kriminalisoinnin vahvistaminen tekee, se, että nämä verkkosivujen ylläpitäjät myöskin ovat tästä nyt sitten tavallaan vastuussa, ja he ovat olleet näitten toimien kanssa enempi tekemisissä ja yrittävät estää näitten leviämistä. Tämä laki, joka tässä nyt kriminalisointia vahvistaa, toivottavasti vaikuttaa myöskin näitten ylläpitäjien toimenpiteisiin.

Sitten tämä somemaailma koko ajan kehittyy ja kynnys saada näitä vaikutteita, tällaisia iljettäviä videoita ja kuvia lasten näkyville, vaan madaltuu, ja se on valitettavaa. Sillä on vaikutus ilman muuta lasten kehitykseen.

On erittäin hyvä, rouva puhemies, että täällä on erittäin laaja yksimielisyys siitä, että tämäntyyppistä rikollisuutta pitää torjua monella eri keinolla. Tämä kriminalisoinnin vahvistaminen ja nostaminen on osaltaan ennaltaehkäisyä siinä, että näitä ei tapahtuisi. Siinä mielessä tämä lakiesitys tukee tätä työtä, jota tehdään monella rintamalla, että tätä iljettävää rikollisuutta ei esiintyisi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

15.07 Ville Merinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Meri, täytyy antaa positiivista palautetta tästä laista. Paljon on puhuttu lapsipornosta ja sen levittämisestä, mutta minä haluaisin keskittyä erityisesti väkivaltaisen materiaalin levittämiseen ja hallussapitoon. Itse olen paljon tuolla nuorten somessa pyörinyt, vuosikausia, ja minä olen huomannut, että nuorilla ei ole ollut ehkä semmoista ymmärrystä, että joidenkin tosi väkivaltaisten videoiden hallussa pitämisessä ja levittämisessä somealustoilla olisi hirveämmin mitään haitallista, ja he ovat ottaneet ruudunkaappauksia nöyryyttämisestä.

Ja ehkä viimeisin, mikä minulla on mielessä, on se, että kun oli tämä Pirkkalan kouluisku, niin tosi moni levitti niitä videoita. Se alustakin yritti poistaa niitä videoita, mutta nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

nuoret olivat tallentaneet omaa ruutuaan ja sitten laittoivat niitä uudelleen ja uudelleen. Ja se sitten jotenkin oli... Ei tule edes semmoinen olo, että tekisi mieli syyttää niitä nuoria.

Mutta ehkä semmoinen lisäjuttu tähän: nyt kun tällöinen laki tulee, niin olisiko meidän mahdollista saada jonkinlainen kampanja aikaiseksi tai olisiko ministerillä vaikka antaa medialle joku haastattelu, missä korostettaisiin sitä, että varsinkin nuoret aikuiset ymmärtäisivät, että on haitallista pitää niitä videoita itsellään? Jotenkin minusta tuntuu, että semmoinen käsitys ei ole yleisesti tarpeeksi ajettu. Eli tällöinen toive on vielä tähän päälle, että jos sitten aikanaan, kun tämä laki vahvistetaan, jotain vähän isompaa tiedottamista voisi saada siitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

15.09 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys rikoslain muuttamiseksi. Raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädetään käsittelyssä olevalla esityksellä rangaistavaksi ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto, jonka säätäminen ankaroittaa lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon rangaistuksia. Tämä on erittäin tärkeä ja toivottu lakiuudistus.

Esimerkkejä raaoista väkivaltavideoista ovat erilaiset teloitusvideot, ampumiset ja niin edelleen. Kyse on käytännössä aina henkeen ja terveyteen kohdistuvasta rikoksesta. Lisäksi myös eläimiin kohdistuneet raat väkivaltateot ovat jatkossa rangaistavia. Eläimiin kohdistuneita väkivallanteita on esiintynyt muun muassa kostotoimina vaikeissa avioerotilanteissa.

Arvoisa puhemies! Älypuhelin on laite, josta myös nuoret löytävät järkyttävää sisältöä. Nuoret kuvaavat kännyköillä muun muassa järjestettyjä tappeluja, joissa lyödään ja potkitaan, jopa maassa makaavaa, sekä nöyryytysvideoita, joissa uhkaillaan väkivallalla, ellei uhri tee niin kuin käsketään. Näiden tekojen uhrina on usein muutoinkin koulukiusattu nuori. Tämän lisäksi nuoret näkevät somen kautta K18-aikuisviihdettä ja aikuisiakin järkyttäviä sotavideoita, esimerkiksi Ukrainan sodan karneuksia. Nämä järkyttävät ja traumatisoivat paitsi lapsia ja nuoria myös aikuisia.

Poliisityöni kautta koulupoliisina olen nähnyt melkoisen kirjon, mille kaikelle koululaiset altistuvat sosiaalisen median kautta. Tällä hallituksen esityksellä paikataan nyt erittäin tärkeä aukko rikoslaissa. Haluan nostaa esiin myös vanhempien huolen, joka nousee esiin, kun somessa kiertää jokin järkyttävä video tai uutisissa on erityisen raasta väkivaltatapauksesta tietoa, joka sittemmin on videoitu ja video leviää somessa. Uskon, että tämän lain avulla näiden videoiden leviämistä saadaan vähennettyä, kun tämä laki tulee kansalaisten tietoisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomessa rikoksista tuomitut pääsevät aivan liian pienillä tuomioilla, erityisesti henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista. Tällä lailla puututaan lapsiporno-ongelmaan, joka on kaikessa kauheudessaan todellinen ongelma. Lapsipornon hallussapitoon tulevan enimmäisrangaistuksen pituus on neljä vuotta vankeutta. Toivon myös, että Suomen oikeuslaitoksessa alettaisiin rohkeammin määrätä rangaistuksia myös asteikon loppupäästä.

Arvoisa puhemies! Tämän lain avulla Suomi suojelee lapsiaan ja torjuu erittäin häiriintynyttä ja vakavaa rikollisuutta. Iso kiitos, oikeusministeri Leena Meri, tästä tärkeästä rikoslain tiukennuksesta. Tämä on merkittävä uudistus. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

15.12 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos tosiaan, ministeri Meri. Oikeastaan kaikki se, mitä ajattelin tuossa noin viiden minuutin mittaisessa puheessani tästä asiasta sanoa, on tässä aiemmissa puheenvuoroissa tullut jo esille. En näe tarpeelliseksi sitä käydä toistamaan, niin saadaan viimeinenkin puheenvuoro tästä asiasta nyt sitten aika-
taulun puitteissa pidettyä.

Mutta sen haluan kuitenkin sanoa ja alleviivata vielä, että näille pedofiileille ja muille väkivaltamateriaalin hamstraajille tässä tulee nyt hyvin selkeä ja tärkeä viesti, eli jatkossa tämä voi Suomessa aiheuttaa sen, että tästä tulee neljä vuotta vankeutta. Tämä on erittäin hienoa minun mielestäni, että tosiaan, kun EU vaatisi sitä, että pitäisi olla vuoden vankeus, me ollaan näin rohkeita ja mennään tässä asiassa pitkälle eteenpäin.

Tämän haluan nostaa myös, mitä edustaja Merinen tuossa aikaisemmin sanoi, että vaikka tämä nyt tulee kielletyksi, niin pitäisi myöskin tiedottaa nuorisoa siitä, että yleensäkin tämäntyyppisen materiaalin hallussapito ja se, että sitä on puhelimesta, on myös omalle terveydelle, omalle mielenterveydelle, hirmuisen vahingollista ja vaarallista. Kun tästä ei ehkä ole tarpeeksi vielä tämän keskustelun yhteydessä puhuttu, niin sanottakoon se nyt lopuksi vielä tähän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

15.14 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos edustaja Eerolalle aivan loistavasta ja tiiviistä puheenvuorosta. Käsittelyssä on siis hallituksen esitys, jolla puututaan kahteen äärimmäisen vakavaan ilmiöön: raa'an väkivaltakuvamateriaalin hallussapitoon sekä lapsipornon hallussapidon törkeään tekemuotoon.

Me kaikki tiedämme, että netti ja sosiaalinen media ovat mahdollistaneet raa'an materiaalin levittämisen liiankin helposti. Netissä leviää videoita ja kuvia, joissa ihmisiä tai eläimiä kidutetaan, pahoinpidellään tai jopa surmataan vain sen vuoksi, että teko voidaan kuvata ja levittää. Tällaisella sisällöllä ei ole mitään tekemistä sananvapauden tai ilmaisuvapauden kanssa. Se on yksinkertaisesti sairasta. Se on raakaa väkivallan ihannointia, ja se on myrkyä erityisesti lapsille ja nuorille, jotka joutuvat altistumaan tämänkaltaiselle sisällölle. Asiantuntijatkin ovat varoittaneet tämänkaltaisen sisällön seurauksista. Väkivaltaisten videoiden katselu voi aiheuttaa lapsille pelkoa, univaikeuksia, ahdistusta ja jopa lisätä väkivaltaista käyttäytymistä. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädetään rangaistavaksi.

On hyvä muistuttaa, että tällä hetkellä väkivaltakuvien levittäminen on jo rangaistavaa, mutta hallussapito sen sijaan ei ole. Onkin hyvin epäjohtonmukaista, että esimerkiksi lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito on kriminalisoitu, mutta pieniin lapsiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa sisältävien kuvien hallussapito ei ole. Nyt tämä asia onneksi korjataan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää, että lapsipornon hallussapidolle säädetään törkeä tekemuoto. Tämä tarkoittaisi siis sitä, että erityisen vakavissa tapauksissa, esimerkiksi silloin, kun materiaali esittää hyvin nuorta lasta, lapsen kohdistetaan väkivaltaa tai lasta nöyrytetään, rangaistuksia voidaan koventaa. Enimmäisrangaistus olisi jatkossa neljä vuotta vankeutta. Tämä esitys on selkeä viesti: lapsiin kohdistuva hyväksikäyttö on yhteiskunnassamme äärimmäisen vakava rikos, josta aiheutuu ankaria seuraamuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

Tämä lakimuutos suojaa erityisesti lapsia. Se puolustaa lasten oikeutta koskemattomuuteen, turvalliseen kasvuun ja kehitykseen. Lisäksi se antaa viranomaisille paremmat työkalut puuttua rikollisiin ja haitallisiin ilmiöihin, jotka leviävät teknologian ja netin myötä yhä laajemmalle maailmalla. Päättäjinä meistä jokainen on vastuussa siitä, että teemme päätöksiä, joilla pyrimme suojelemaan lapsia. Ilmapiirin on oltava selkeä. Rikoksista seuraavat kovat rangaistukset, ja pedofiilit ja väkivallan ihannoijat kuuluvat linnaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakimuutoksen ydin on hyvin yksinkertainen: suojelemme lapsia väkivaltaiselta sisällöltä ja hyväksikäytöltä. Tämä on askel kohti turvallisempaa suomalaista yhteiskuntaa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida? — Olkaa hyvä.

15.17 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos kaikille oikein hyvistä puheenvuoroista. Meidän on helppo yhtyä siihen, että meidän tulee suojella lapsia. Tämä koskee myös aikuisia koskevaa raakaa väkivaltaa, murhia, ja myös eläimiin kohdistuvaa väkivaltaa. Erittäin hyviä puheenvuoroja, ja hauska huomata, että meillä on tällaisia yhteisiäkin aiheita.

Meillä on oikeusministeriössä paljon vireillä tällaisia niin sanottuja lain aukkoja, niin kuin tämäkin on ollut. Jos ajatellaan sitä, että raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin levittäminen on ollut kriminalisoitua mutta se itse hallussapito ei ole ollut, niin niissä on ollut paljon ristiriitaa. Toki tietysti tämä törkeä tekemuoto tuo siihen sen, että voidaan määrittää myös ehdotonta vankeutta, kun rangaistuksen yläraja on sen yli kaksi vuotta.

Mutta toisin esille muutamia täsmennyksiä tai nostoja siitä, että tämä säännöksessä tarkoitettu raaka väkivalta on hyvin semmoista sadistista pahoinpitelyä, kiduttamista, silpomista, ja se voi kohdistua ihmiseen tai eläimeen. Nimenomaan hallitusneuvotteluissa ja keskusteluissa olen halunnut itsekin ministeriössä tuoda esille tämän, että kuvataan myös eläimiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa — siis aivan järkyttävää, revitään suurin piirtein jalkaa irti ja sitten naureskellaan sille, ja vahingoittamistarkoituksessa. Elikkä tässä suojataan nimenomaan puolustuskyvyttömiä raa'alta väkivallalta.

Ja kuten toitte esille, niin kyllä se on niin, että meidän pitäisi yhteiskunnassa keskustella myöskin siitä, mille materiaalille erityisesti lapsia altistetaan. Siihenhän tuntuu, ja ei ole sitten ihme, jos on huonovointisuutta ja yöunet menevät. Minä sanon, että jos minä näen oikein raakaa väkivaltaa, jota ihmisiä tai eläimiä kohtaan tehdään, niin minulla kyllä menee yöunet. Että en voi kuvitellakaan, mitä se tekee pienelle lapselle. Itse olen viettänyt onneksi nuoruuteni siellä 60—70-luvun maailmassa. Ei ollut vielä internetin ihmeellistä maailmaa, ja ehkä voi olla, että osalta hyvin vahingollista materiaalia säästyin sen takia.

Sitten muistuttaisin siitä, että me ollaan alettu muutenkin suhtautumaan tähän kuvaamiseen tiukemmin ja huomioimaan se nykymaailmassa. Meillähan tuli voimaan nyt kesällä nöyryyttävä tekotapa koventamisperusteena. Jos väkivallan yhteydessä, esimerkiksi pahoinpitelyn yhteydessä, kuvataan, niin se saattaa olla koventamisperuste, koska se on osa sitä nöyryyttävää tekotapaa. Elikkä me joudutaan nyt jatkuvasti ottamaan huomioon lainsäädännössä nämä muutokset.

Sitten on hyvä muistaa, että tietysti tällaisen materiaalin katselu ei ole edelleenkään rangaistavaa. Sen takia on hyvä, että muistutetaan jokaista ihmistä, että ei näitä kannata katsoa, ellei halua olla yksi osakäyttäjä. Toki sitten on tietty tiedonvälitys, reaali maailma ja tietoisuus siitä, mitä tapahtuu. Se on sitten toinen asia. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.